

célzattal történt vagyonátruházást. E célzat legkönnyebben kétségtelenül az adós ellen sikertelenül vezetett végrehajtással, — mint a célzatot magában foglaló eredménnyel — bizonyítható; másfelől azonban nem csupán ezzel, hanem sok egyéb más tényezővel, pl. a visszterhes nagyságával, kapcsolatban az átruházó és vagyonszerző egymáshoz viszonyával stb.

A kir. Curia a mondottak ellenére, — annak megállapítása után, hogy megállapított tény, hogy felperes férje gyermek-tartásdíjjal hátralékban nincs: felperest elutasítja, mert: „alperes elmarasztalásának első feltétele, a behajthatatlan követelés fennállása, — hiányzik.“ A kir. Curia idézte jogszabály ezt az előfeltételt nem tartalmazza s a kir. Curia a maga-idezte szabályon megy önkényesen túl, mikor a sikertelen behajtás megkísértését további feltételül szabja. Ha a kir. Curia a kérdés súlypontját az átruházó fizetőképességében, a követelés be, vagy be nem hajthatóságában találta, úgy azt kellett volna vizsgálat tárgyává tennie, esetleg az ítélet feloldása mellett, hogy az átruházó egyenes adós fizetőképese-e, vagy sem s ehhez képest az átruházás minő célzattal történt. (Ad analogiam: 486. sz. E. H.)

Azonban, — úgy véljük — a kir. Curia kiinduló pontja téves. Maga megállapítja, hogy adás-vételi szerződés formájában bujtatott ajándékozásról van szó s a közölt tényállás nem is igen hagy fent kétséget aziránt. Nem a visszterhes vagyonátruházási ügylet szerző-felének felelősségéről, hanem a megajándékozottéról van ez esetben szó. S hogy az elméleti különbség mit jelent, azt a 485. sz. E. H. (E. H. 1915. I. 20-án, 3213—1914. P.) demonstrálja legjobban.“ A megajándékozott, aki ismerte az ajándékozónak a hitelezők kijátszására irányuló szándékát, nem igényelheti az ajándékozást megtámadó hitelező részéről annak előzetes kimutatását, hogy az ajándékozó ellen a követelés behajtása végett a végrehajtás sikertelenül megkíséreltetett.“ Ehhez két hozzáfűzni valónk van: az egyik az, hogy visszterhes vagyonátruházásnál sem kizárólag a sikertelen végrehajtás kimutatása a szerződő fél megtámadásának egyedül lehetséges módja és feltétele, mint a kir. Curia által ítéletében idézett szabályból kimutatni óhajtottuk, — a másik az, hogy egy a visszterhes, mint az ingyenes vagyonátruházás esetén feltételeztük a szerző fél rosszhiszeműségét, — amiről a jelen esetben van szó, — *mert jóhiszeműség esetén és éppen ebben az esetben kell a támadónak az átruházó fél fizetési képtelenségét kimutatni.* (L. 486. sz. E. H. dr. Almási Antal: A kötelmi jog kézikönyve 590., 591. oldal.)

H. L.

A vétkekesség áttörése a házasságbontó okok terén. Dr. Wilhelm Kahl, aki már a Német Polgári Törvénykönyv előmunkálataiban is tevékeny részt vett és ezidőszert német birodalmi gyűlési képviselő, ez év elején terjedelmes beszédet tartott a birodalmi gyűlés jogügyi választmányában a bontó okok reformjáról, amely beszéde a Deutsche Juristenzeitung f. évi 8. számában egész terjedelmében megjelent. Különösképpen azért tartjuk szükségesnek, hogy reformjavaslatára rámutassunk, mert dr. Kahl, a protestáns egyházjog egyetemi tanára, a konzervatív irányú néppártnak tagja és így különös sulyal

esik latba, ha ennek az irányzatnak oly kiváló jogtudósa tör lándzsát a vétkesség rendszerének a házasságbontó okok terén történő és már régóta szükségesnek érzett objektív kiegészítése mellett. Dr. Kahl meggyőző erővel fejti ki, hogy igen sok esetben szinte a házastársak hibáján kívül áll elő házassági jogviszonyuk teljes feldultsága, más esetekben pedig igen csekély lehet a kezdő ok, amely a házastársak egyikét vagy másikat, avagy mindkettejét terheli, úgy hogy az idők múlása folytán már teljességgel megállapíthatatlan, hogy melyik házastársat miféle vétkességgel terhel a házassági életközösség meglazulása körül. Ha van is tehát vétkesség, nem mutatható ki, már felismerhetetlen, vagy legalább is bizonyíthatatlan. Az életkörülmények termelnek gyors, meggondolatlan házasságkötéseket (háborus viszonyok, háboru utáni mozgalmak idők). A házastársak nem is ismerik kellően egymást, avagy a körülmények változnak meg, esetleg a házastársak természete, vagyoni viszonyaikban jelentős változás áll be, akár mert elszegényedtek, akár mert ellenkezőleg: gazdagokká lettek; habár talán önhibáján kívül, de súlyosan beteggé válik az egyik, ugynevezett undorító betegségbe esik, vagy hisztériába, pathologikus neurasteniába. Nézete szerint ily esetben a házasság további fenntartása nem kívánatos sem a házastársakra, sem a közre és legkevésbé a gyermekekre. A házasság erkölcsi tartalmát ezekben a kapcsolatokban fellelni nem lehet, és épp e kapcsolat etikai természetének megóvása érdekében tartja szükségesnek, hogy ezek a be nem vált házasságok mindenki érdekében felbontassanak. A Npk. vétkességi elvet kimondó 1568. §-a után, annak 2-ik bekezdéseként, mint kivételt a szabály után, kimondandónak tartja tehát, hogy az esetben, ha a házassági életközösség bár a másik házastárs kimutatható vétkessége nélkül, de oly mértékben feldulttá vált, hogy a házassági életközösség folytatása nem remélhető, bármelyik házastárs a házasság felbontását kérheti. Ehhez azonban objektív garanciák fennforgását is megkívánja: nevezetesen szükségesnek tartja, hogy a különélés már legalább egy év óta tartson, mert ez oly indicium, amely a feldultságnak és annak is kellő fokmérője, hogy az életközösség helyreállítása már nem remélhető. Szükségesnek tartja továbbá, hogy a házastársak a házastársi vagyoni jogi kérdésekben, valamint a gyermekelhelyezés kérdésében megegyezzenek és ez igazoltassék, mert e megegyezés bizonyosága az akarat komolyságának. Végül elengedhetetlenül szigorú birói kogniciót kíván a tekintetben, hogy a házassági életközösség objektív feldultsága tényleg fennáll-e. Megjegyzi azt is, hogy amennyiben a vagyoni igények és gyermekelhelyezés tekintetében kellő teljes megegyezés nem létesül is, nem látja akadályát annak, hogy a bíróság döntse el a nyitva hagyott kérdéseket. Utal végül arra is, hogy a vétkességtől független ezen bontó okot (Objektive Ehezerüttung) törvénybe iktatta Schweiz is 1907-ben, Norvégia 1918-ban, Csehszlovákia 1919-ben, Svédország 1920-ban és Dánia 1922-ben. A tapasztalat mindenütt az volt, hogy a törvény életbelépte után, tehát merőben átmenetileg emelkedett ugyan a házassági bontóperek száma, utóbb azonban

a statisztika szerint alig mutatott fel nagyobb számot, mint a törvény életbelépte előtti időben. B. I.

Nevelőintézetbe való beiratás joghatálya. Alperes leányát bejáró növendék minőségében felperes nevelőintézetébe íratta be, mely alkalommal néhány soros nyilatkozatot irt alá, mely szerint a beiratkozás az egész tanévre szól.

Néhány heti járatás után alperes más elhatározásra jutott s arra való hivatkozással, hogy leánya pályát változtat, közölte felperessel, hogy a további iskoláztatásra nem reflektál.

A pestvidéki kir. törvényszék Pf. II. 3922/1927. sz. jogerős ítéletével felperes keresetének helyt adott s a tanév hátralékos részére még esedékes volt tandijakat megítélte. Az írásbeli megállapodással szemben a törvényszék figyelmen kívül hagyta alperesnek ama védekezését, miszerint a felek abban egyeztek meg, hogy a beiratkozás csupán próbaidőre történt volna s mert felperes az egész tanévre vonatkozó ezen szerződés hatálytalanságára okot nem szolgáltatott, ennélfogva alperes köteles a tanév egész tartamára vonatkozó tandijait megfizetni. Minthogy pedig a felek közt létrejött neveltetési (oktatási) ügylet kizárólag magánjogi természetűnek minősítendő, ennélfogva a bíróság figyelmen kívül hagyta alperesnek azon további védekezését is, mely szerint a felperes magánvállalkozásának tekintendő nevelőintézetére az állami intézeteknek netán eltérő rendelkezéseket tartalmazó tandiyszabályzata volna irányadó.

Fenti döntés megfelel a m. kir. Kuria állandó joggyakorlatának. Így a Rp. 2209/1916. sz. ítéletében kimondotta, hogy „tekintettel arra, hogy az ellátással, neveléssel és tanítással egybekötött intézetek egész tanévre való fenntartását az egész tanévre fizetendő díjak biztosítják, a dolog természetéből következik, hogy az ily tanintézetbe az egész tanévre kiterjedő kötelezettséggel történt felvétel, illetve beadás a felvett növendéket beadó szülőknek azt a kötelezettségét vonja maga után, hogy az intézetbe való felvételi szerződésnek az ő terhükre eső egyoldalú felbontása esetén az egész tanévre járó díjakat kötelesek az intézet tulajdonosának megfizetni akkor is, ha az intézetbe adott gyermeküket a tanév befejezése előtt kivesszik.“ F. P.

Bérleti felmondási jog. Felek közt több évre terjedő bérleti jogviszony keletkezett; a bérbeadó a szóban levő vendéglőépület bérösszegének késedelmes fizetése esetére magas összegű havi kamatmegtérítést kötött ki (évi 20%-ot). Időközben a szerződés két esztendei fennállása után a bérlő személyében változás állott be, amennyiben a két bérlőtárs közül az egyik a bérletből a bérbeadó hozzájárulásával kilépett, aki a bérletben maradó egyedüli személlyel újabb szerződést kötött.

Nem vitás a felek között, hogy az immár megszűnt bérletársaság fennállása alatt bérbeadó több ízben fogadott el, jogfenntartás nélkül az esedékes bérösszegeknél kisebb törlesztést, mindannyiszor bekérvén a szerződés szerinti kamatokat.

Az új bérlő fizetési késedelembe esvén, a bérbeadó a bérlőtől való kimozdítása iránt pert tett folyamatba, melynek során a bérlő a hátralékos bérösszeget kamataival együtt felajánlotta, melyet azonban a bérbeadó már nem fogadott el.

Az elsőbíróság ítéletét a pestvidéki kir. törvényszék Pf. III. 4180/1927. sz. ítéletével helybenhagyta, bérbeadó felperest keresetével elutasította, megállapítván azt, hogy a korábbi bérlővel szemben fennállott hallgatólagos részletfizetési kedvezmény